

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus VI. An causis Criminalibus admitti possit Procurator?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

quoties moraliter certum est, præmissâ monitione secretâ, mala ex delicto occulto, non publico nascuntur, sufficienter cavenda in futurum; & jam secutis, reparationem, quæ potest per judicem, à Reo commonito adhibendam, non licere accusare, eâ monitione non præmissâ: quia tunc homini habenti bonum nomen, & honorem, citra causam, utrumque læderetur, quod est contrarium juri naturæ. Dixi, *si est moraliter certum*. Nam quo crimen aliquod est Reipublicæ perniciosius, hoc gravius bonum commune obligat, illud, & nascentes inde perniciosos effectus caveri: consequenter, nisi sciens illud habeat quasi omnimodam moralem securitatem, quod ex secreta monitione Reus desisteret, & futura cavebit, præterita damna reparabit, non licebit ei, saltè à denuntiatione abstinere; quia sic bona Reipublicæ præponderant bono hominis privati.

84 Si quæras, quomodo procedendum sit contra criminosos contumaciter absentes? quid faciendum jure civili spectato, dicitur L. 1. ff. & L. 1. cum sequenti. C. de *requirendis Reis*: Spectato autem jure canonico, quoties lite contestatâ constat, vel constare potest de delicto, & sententia potest executioni mandari, contra criminosum contumaciter absentem procedi potest ad sententiam condemnatoriam. c. *Decernimus*. 3. q. 9. junctâ Gloss. in summa ibi: *Decernimus, ut si adesse neglexerit, dilationem sententia* (intellige, ferendæ ut notat Gloss. ibidem) *non lucretur, sed* (ut notat Gloss. in casu) *ferant sententiam in illum tanquam contumacem; quia per suam contumaciam videtur de omnibus confiteri, esto non omnia delicta probentur*. Verùm de hoc ex professo agitur lib. 2. Tit. 14. de dolo, & contumacia; ubi plura in hac materia resolvuntur, cujusmodi est, quod Judex propter contumaciam Rei possit rem petitam sequestrare, & ipsum contumacem in expensis condemnare, ut dicitur ibidem c. 2. Item, quod, actore contumace, testes recipi, & sententia ferri debeat, etiam lite non contestatâ, per c. 3. eodem &c.

ARTICULUS VI.

An in causis criminalibus admitti possit Procurator?

85 **R**esp. Spectato jure civili, non admitti, qui alieno nomine, & tanquam Procurator accuset; nisi accuset universitas. Tunc

enim ejus Syndicus admittitur per L. 1. §. 1. ff. quod cujusque Universitatis. Alius enim modus non apparet, quo accusare posset, cum non omnes convenire, & coram Judice comparere possint; & ideo etiam accusator per Syndicum respondere potest, ex eadem ratione. Ratio à priori est ex L. 13. §. 1. ff. de publicis judic. ibi: *ad crimen publici judicii persequendum frustra Procurator intervenit*. & L. 16. C. ad Legem Cornel. de falsis, ibi: *quamvis ita per Procuratorem accusationem persequi non potes*, & hoc propter inscriptionem tunc necessariam, ut dictum est n. 15. quæ tamen fuisset elusoria, si accusator aberat, & accusatio tendebat ad poenam capitalem, vel corporis afflictivam, seu relegatione majorem, ut observat Andreas Gaill. l. de pace publ. c. 10.

Limitari tamen debet hæc regula, ut 86 procedat solum, si agitur ad poenam capitalem, & corporalem; secus, si agitur ad poenam pecuniariam, vel similem; quia tunc executio poenæ non fit in persona Rei. L. 1. ff. an per alium. 2. ut non procedat spectatis moribus hodiernis; nam hodie inscriptio ad poenam talionis, *spectato jure civili*, cessavit, & accusator, si in accusando defecerit, solum condemnatur ad sumptus, & multam pecuniariam. Quoniam autem in foro Ecclesiastico (ut testatur Jul. Clar. cit. q. 12. n. 18.) adhuc requiritur inscriptio, in hoc foro Procurator accusantis de jure non admittitur extra casum in limitatione positum.

Quæres an in causis criminalibus ad 87 mittatur Procurator accusati? R. negativè. 1. ex jure canonico in c. *Veniens*. 15. h. t. ibi: *nec Procuratores ejus, in causa possemus recipere criminali*; deinde ex cit. l. 13. ibi: *frustra Procurator intervenit ad defendendum*; agitur autem ibi de casu, quo quis crimen persequitur in judicio publico; hoc autem intellige sic, ut in causis criminalibus Rei absentis procurator, seu defensor, *in merito ipsius causa* non admittatur. Nam in cit. l. 13. aperte negatur, *Reo admitti defensorem*, & statim subjungitur: *sed excusationes absentium Judicibus allegari; & si justam rationem habeant, sententiam differri*, ex quo textu illud rectè intelligitur, quod defensorem neget solum *in merito cause*; non in aliis, quæ sunt *extra*. Et ratio est, quia in criminalibus absens condemnari non potest L. 5. ff. de poenis, nec etiam Procurator in sua persona, cum innoxens sit; ergo adesse debet ipse reus. Sunt

88 Sunt tamen quædam limitationes, quibus rectè etiam in causis criminalibus, ad defendendum Reum absentem admittitur Procurator. 1. si agitur ad pœnam pecuniariam, vel similem, ut dictum est. 2. si ad solam pœnam relegationis. Gloss. in c. *Veniens* h. t. V. *Criminali*. 3. esto agatur ad pœnam capitalem, si Reus detineatur in carcere; quia tunc per ipsius absentiam, iudicium, ac executio sententiæ eludi non potest, vel, si sit extra territorium Iudicis. Bartol. in L. *penul. §. ad crimen*. ff. de publ. iudic. 4. quando Reus principalis comparere non potest, vel impotentiâ facti (ut si accusetur tota Universitas) vel impotentiâ juris, ut si accusetur Monialis, quæ claustrum egredi prohibetur. Abbas in c. *Veniens* n. 14. 5. quando comparet Procurator Tertii, qui solum agit ad suum interesse. 6. quando Reus absens per Procuratorem solum allegat causas absentiae, vel opponit exceptiones declinatorias iudicii v. g. quod Iudex sit suspectus; vel dilatorias v. g. petendo falsum conductum &c. & similia (quæ ante litis contestationem proponi solent) impedimenta facti, & juris, non attingentia meritum causæ, seu ipsum crimen. Et ideo Reus, in Iudicio præsens, potest habere secum Procuratorem, qui pro eo sit in omnibus, quæ non tangunt ipsum crimen; ad hoc enim Reus personaliter respondere debet.

89 Neque dictio obstat L. 33. §. 1. ff. de Procurat. ubi dicitur: *utile esse, absentes à quibuscunque defendi, & in capitalibus defensionem dari*. L. 3. C. de Accusat. *Reos capitalium criminum absentes, per Procuratorem defendi, leges publicorum iudiciorum permittere*. Nam ad L. 33. §. 1. id omnino fieri posse in his, quæ non sunt ad meritum ipsius causæ; hæc enim cit. L. 33. excepta sunt, & illa concessa: aliàs enim falsum esset, *in criminalibus frustra intervenire Procuratorem*. ad lib. 3. §. 1. idem nimirum, qui defendat excusando absentiam juxta limitationes in n. præcedenti positas.

90 Not. præterea, quando dicitur in l. 41. ff. de Reg. jur. *Actori non licere, quod non permittitur Reo, sed pari jure gaudere debere*: (ex quo aliqui inferunt: ergo cum hodie accusanti liceat agere per Procuratorem, licebit accusato) prædictam regulam procedere de casu, in quo par est utriusque ratio; certum autem est, quod non in omnibus sit actoris, & Rei par ratio in crimina-

libus. Nam olim actor cogebatur inscribere; non Reus; 2. in decisione causæ, actore non probante, Reus absolvitur; Actor pœnâ calumniæ plectitur; Reo absente sententia condemnatoria ad pœnam corporalem elusoria redditur &c. de quibus videri potest Gail. l. 1. observat. 22. n. 4.

Not. 2. quando L. 18. ff. de appellat. 91 admittitur, *Dominum posse provocare proservo, ad bestias condemnato*, esse casum particularem, ex quo iudicium non evadebat elusorium; servus enim vincitur tenebatur; & admisâ appellationis prosecutione, nihil ominis sententia, à qua fuit appellatum, à Iudicio appellationis comprobata, executioni mandari poterat: sic Barbof. in cit. c. *Veniens*. n. 7. quod ibidem Farinacius consil. 35. n. 6. extendit ad Patrem, & Maritum pro filio, & uxore.

Not. 3. si tamen Procurator admissus 92 fuit in casibus, quibus de jure non debet, parte nihil opponente, ex hoc capite processum, cum eo factum, non esse nullum, sic Barbof. cit. cum Gomez, Perez, Claro, Menochio, & aliis ibidem relatis. n. 4. quia, ubi pars nihil opponit, præsumitur juri suo cedere, in ejus favorem condito.

ARTICULUS VII.

Quando, & quomodo finiaturs accusatio criminalis?

Resp. 1. cum omnis accusatio criminalis 93 lapsum 20. annorum à die commissi criminis regulariter tollatur, juxta L. *querelam*. 12. C. ad Legem Corneliam, de falsis; eam tolli tanti temporis præscriptione, quando crimen ex iis est, quod patratum transit, ac non perseverat, cujus rationem reddit Zoësius L. 48. ff. tit. 2. de accusat. n. 29. quia, qui tanto tempore à crimine abstinuit, videtur potius impetu, ignorantia, & infirmitate, ceterisque similibus crimen minuentibus, peccasse, quam dolo & peccandi consuetudine. Nam anteriora, per ea, quæ sequuntur, plurimum declarantur. Dixi, *regulariter*: non ideo, quasi quadam sint crimina, quorum accusatio semper duret; sed quorum accusatio etiam minori tempore præscribatur. Nam injuriarum actio quinquennio finitur per L. 5. C. de Injur. Dixi, *quod patratum perseverat*. Si enim delictum est successivum, & permanens (qualiter eveniret, si quis